

10. juni 2015
workshop hos Uffe Stougaard
v. Anke Stubsgaard, SEGES økologi

BÆREDYGTIGHED PÅ DUEHOLMS BEDRIFTER

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Naturerhverv.dk

Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

BÆREDYGTIGHED ER BLEVET EN GLOBAL TREND

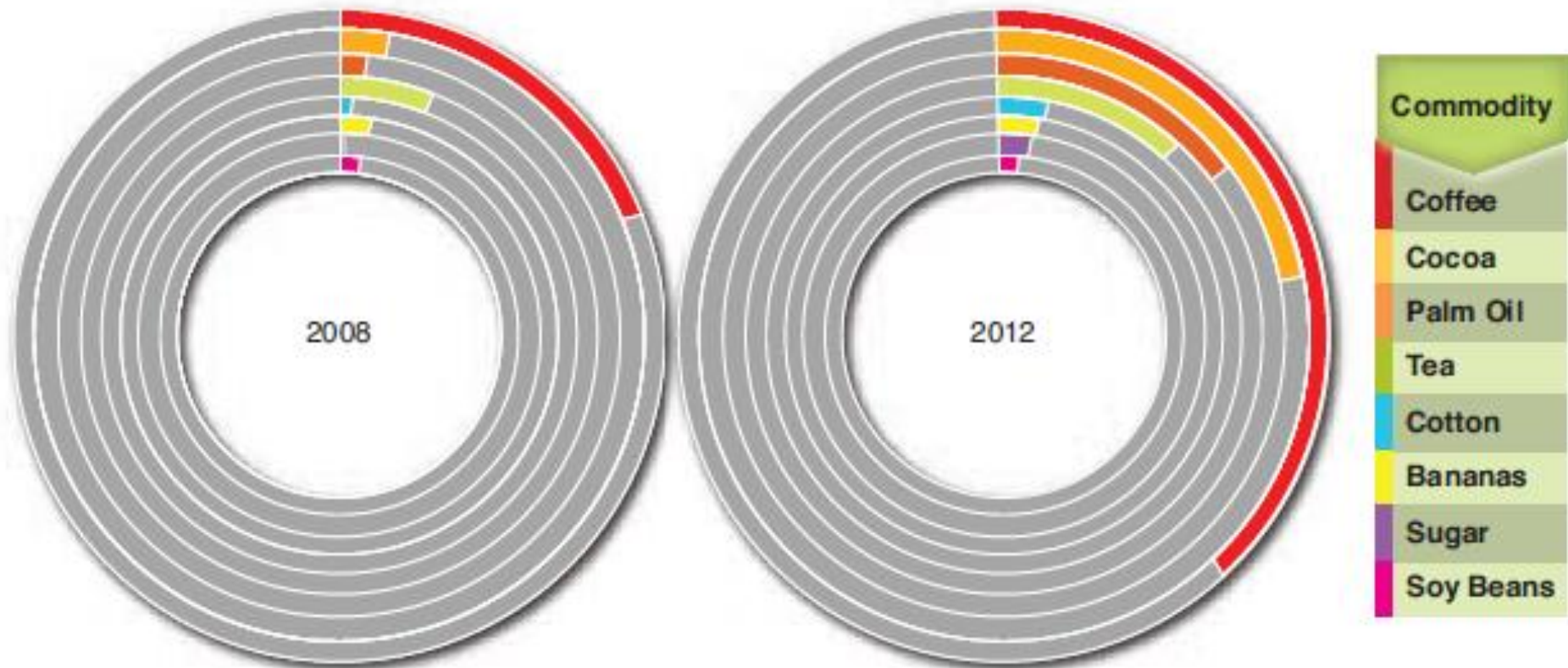
SSI report 2014:

Bæredygtighedsmærkninger vinder hurtigt udbredelse

Denne trend er vedvarende og tiltagende indenfor mange typer varer.

Bæredygtighedscertifikater har med stor styrke sat sig fast i de vigtigste markeder.

BÆREDYGTIGHED I DET GLOBALE MARKED AF FØDEVARER

Industrien satser på bæredygtig chokolade

Bæredygtige produkter er ikke mere kun noget der henvender sig til den opmærksomme eller ansvarsbevidste forbruger. I chokoladebranchen er det ved at blive en selvfølge.

Det handler ikke længere om at gøre det rigtige, men om at gøre det eneste, der sikrer fortjenesten på længere sigt.

Edward Millard, Rainforrest Alliance
Politiken 17 sep 2014

BÆREDYGTIGE DANSKE FISK

Fire danske ørreddambrug har som de første i verden fået ASC-mærket.

Alle danskproducerede fisk skal certificeres.

Milømærket ASC er sat i verden for at guide forbrugeren mod bæredygtig fiskeproduktion.

”Bæredygtighed er en konkurrence fordel.”

Brian Thomsen,
direktør for Dansk Akvakultur
sep 2014

European Food Sustainable Consumption and Production Round Table

Lanceret:

2009

Vision:

Udvikle forskningsbaseret, bæredygtig forbrug og produktion

Indsatsområde: Metoder, dokumentation og vedvarende forbedringer

Aktører:

21 europæiske fødevarekæder, World Resources Institute, flere kontorer i Europakommissionen, FN's Miljøprogram og udviklingsprogram, FAO, Det Europæiske miljøagentur, flere landes regeringer har observatører med

---

SUSTAINABILITY CONSORTIUM

www.sustainabilityconsortium.org

Udvalgte medlemmer i The Sustainability Consortium

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

GLOBAL TREND...

<http://www.fao.org/nr/sustainability/sustainability-assessments-safa/en/>

SAFA

SUSTAINABILITY ASSESSMENT OF FOOD AND AGRICULTURE SYSTEMS

GUIDELINES

VERSION 3.0

LANDBRUGETS STORE BÆREDYGTIGHEDS UDFORDRINGER

- Tilstrækkeligt med god kvalitet mad til 9 mia. mennesker i 2050 (11 mia. i 2011).
- Tilpasse sig færre ressourcer (jord, vand, næringsstoffer, fossil energi...)
- Biomasse til et hastigt voksende marked for bioenergi og alt det andet, som i øjeblikket produceres af fossil olie.
- Bidrage til økonomisk vækst og udvikling, også blandt verdens fattige.
- Øget dyrevelfærd.
- Tilpasning til et varmere og mere variabelt klima.
- ”Plads til det hele”

**VI MÅ TAGE ALLE ASPEKTER I BETRAGTNING,
HVIS VI VIL BRUGE ORDET**

“BÆREDYGTIG”

Målene i økologisektionens bæredygtighedssatsning

- AT UDVIKLE VÆRKTØJ FOR MÅLING AF BÆREDYGTIGHED I DANMARK
- AT UDVIKLE KRITERIER FOR BÆREDYGTIGHED
- AT FÅ DOKUMENTATION FOR BÆREDYGTIGHED I ØKOLOGISK LANDBRUG
- AT KUNNE DOKUMENTERE AT DER SKER EN UDVIKLING OVER TID

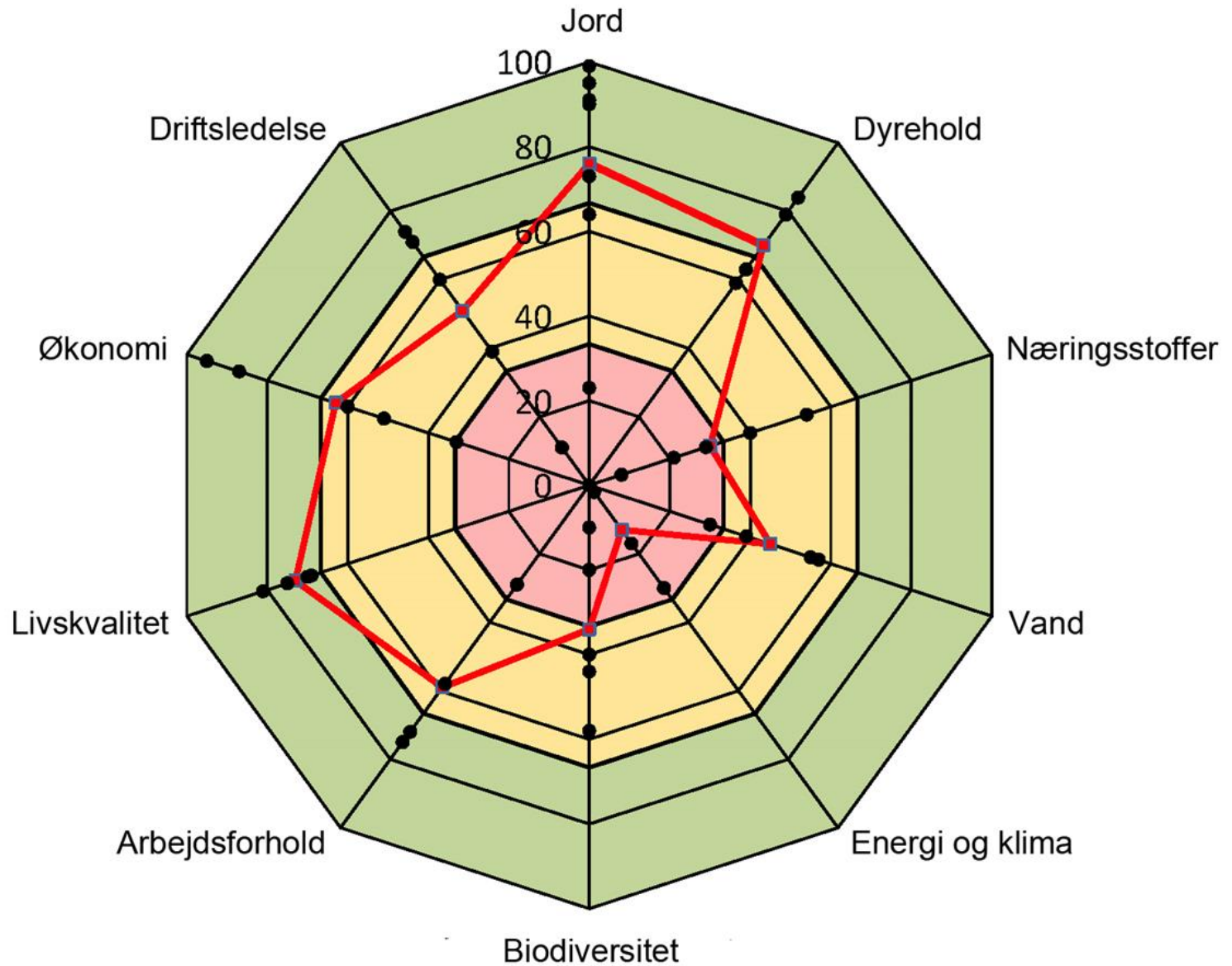

- **At økologisk landbrug bevidst bevæger sig i en bæredygtig retning**
- **At forbrugerne køber mere økologisk, bæredygtigt produceret mad**

KLAR TIL KOMPLEKSITET

**RISE VÆRKTØJET ER INTERNATIONALT ANERKENDT:
UDVIKLET OVER 15 ÅR
2200 BEDRIFTER I 47 LANDE
FINDES PÅ 9 SPROG**

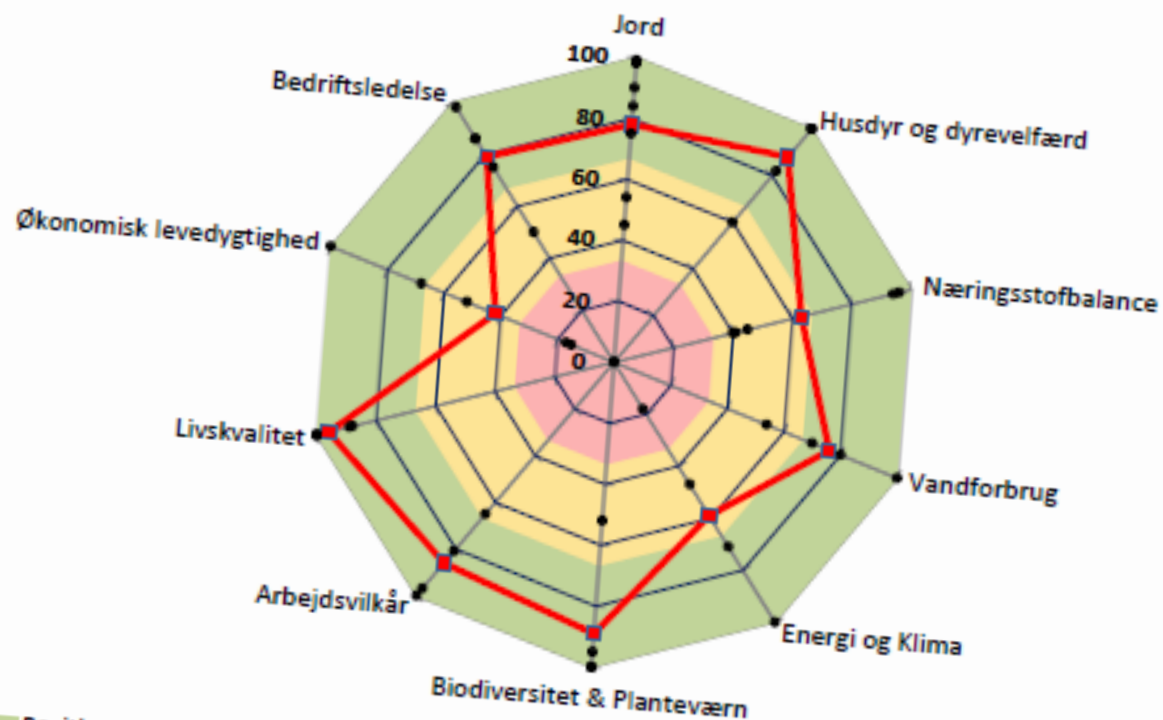
Eksempel på en Bæredygtighedsrapport (RISE 2.0)

HAFL School of Agricultural, Forest and Food Sciences, Bern Switzerland

1 Generel information

Gårdens navn	Interviewer
Landmandens navn	Dato for interview
Projekt	Dato for feedback

2 Bæredygtighedspolygon

- Positiv: Godt resultat
- Kritisk: Nærmere undersøgelse nødvendig
- Problematisksk: Handling nødvendig
- Grad af bæredygtighed

Forklaring:

HJÆLPEVÆRKTØJERNE TIL RISE

RISE bæredygtighedsanalyser SWOT analyse

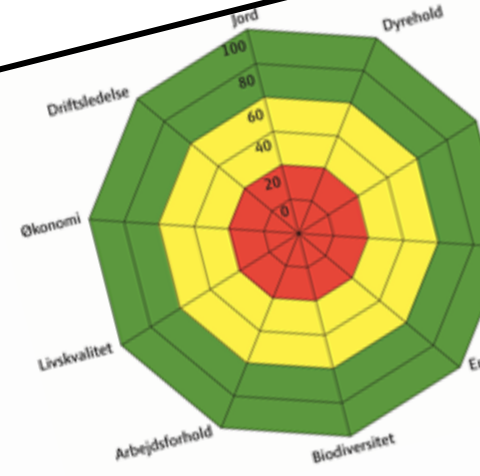
Landmand navn og by:
Konsulent navn og landbocenter:
Dato:

STYRKER

SVAGHEDER

RISE bæredygtighedsanalyser Evaluering og handlingsplan

Landmand navn og by:
Konsulent navn og landbocenter:
Dato:

Indikator	Problem	Prioritet Landmand	Prioritet Rise	Tids-horisont	Kommentar
1)	Kaliumtallene lave: Tilsætning af kalium ud over husdyrgødning	+++	+++	Nu - er i gangsat	Ok
1)	Faste kørespor	+++	+++	Forår 2014: møde m. maskinstation	+
		+++	+++	1/7, 2015	
		+++	+++	2016??	

Hjælpeværktøjerne til Rise

RISE 2.0 Software Manual

February 19, 2013

Bern University of Applied Sciences
School of Agricultural, Forest
and Food Sciences

RISE 2.0 Field Manual

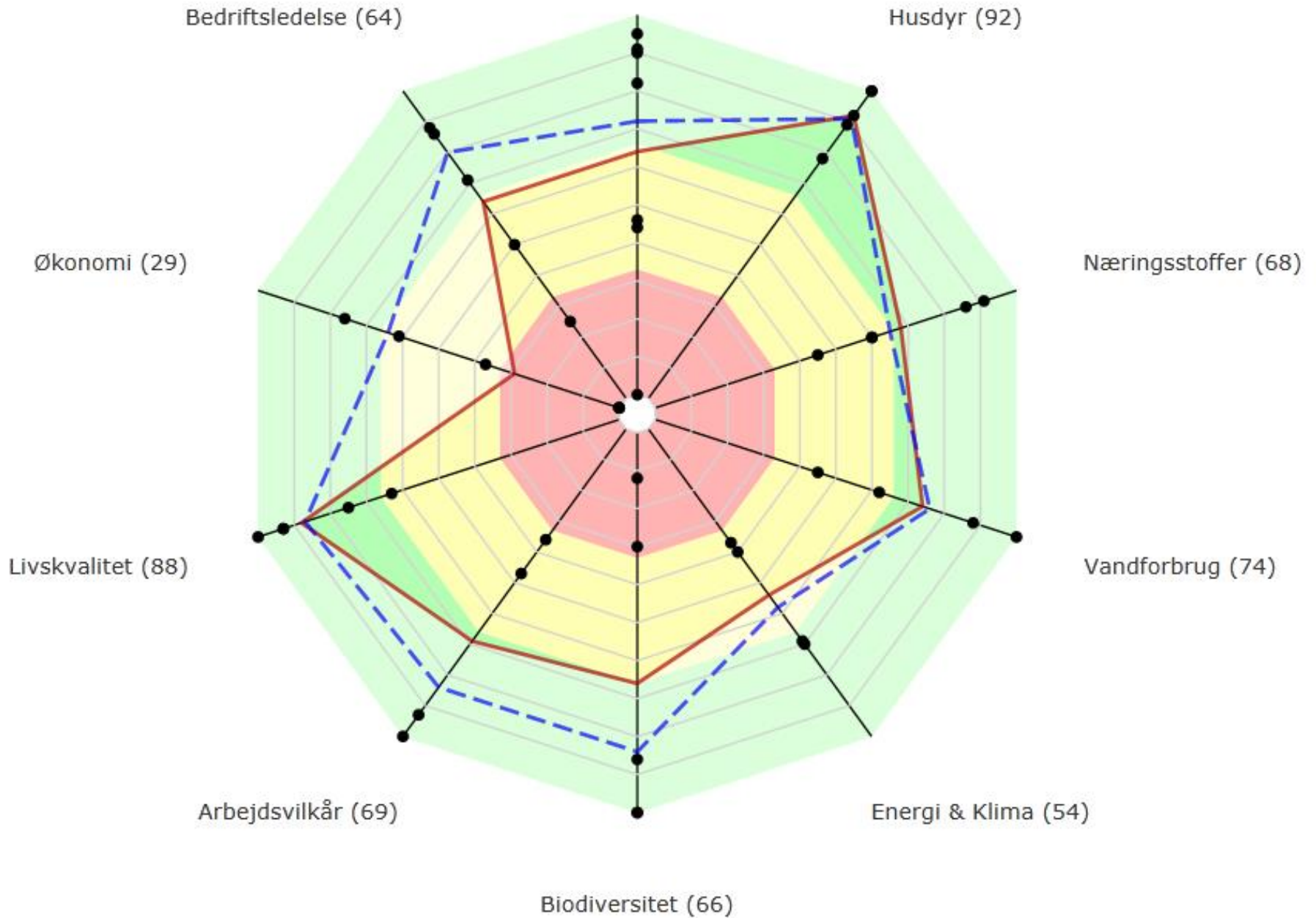

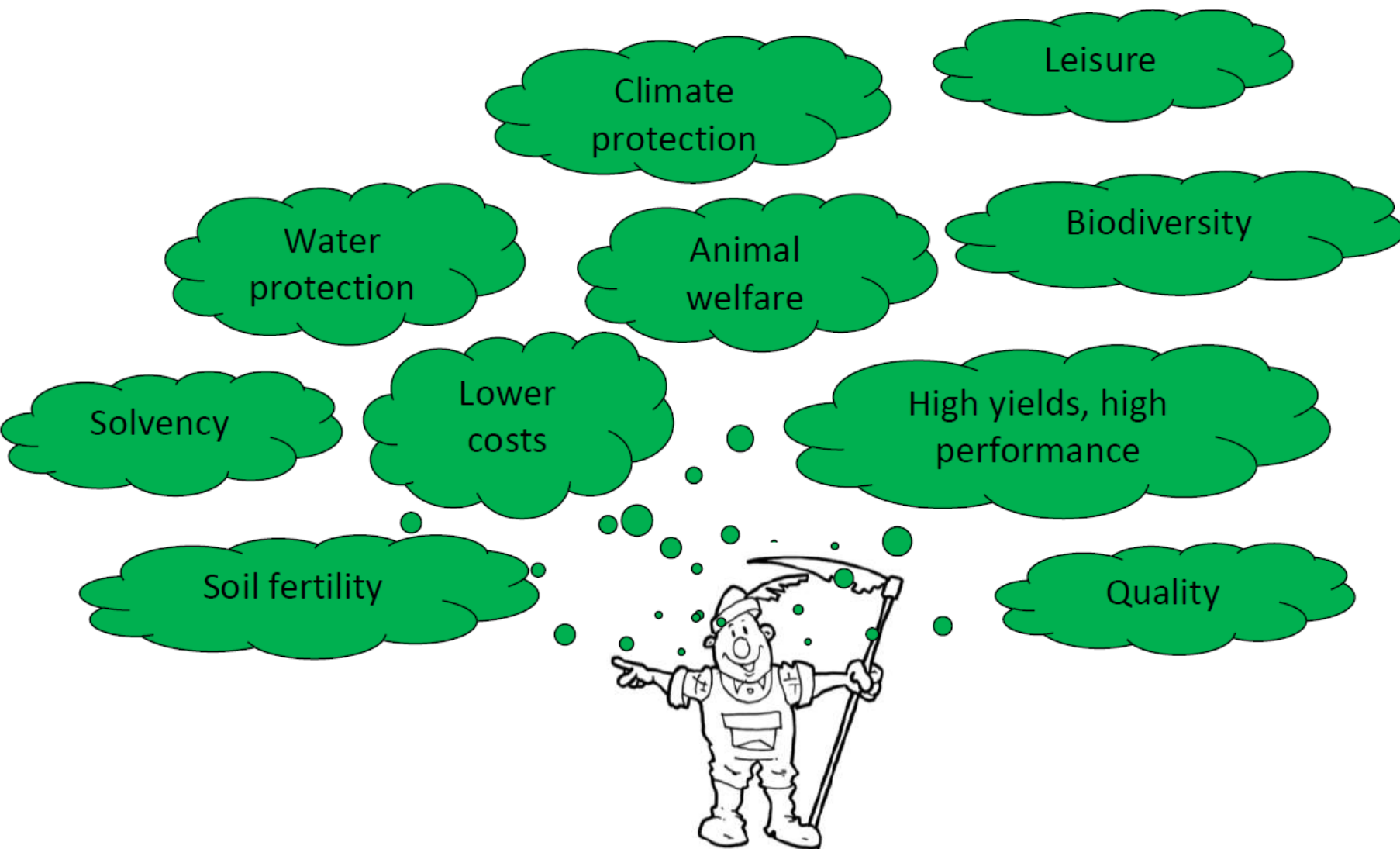
Making sustainable development measurable and tangible for farmers

can do, produce and discover seems to me insignificant compared with what the
progress of the farmer diminishes the trouble and the uneasiness of m
for the good and the beauty which arts and sciences acquired, a
foundation and blessing. (...) A hungry man does not go
road, a child does not go to school."
iebig, 1862)

SCENARIER

Jord (64)

What is relevant? What has priority?
How to bring sustainability „down to Earth“?

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond
for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

KØB:

KOMPETENCEUDVIKLING TIL ØKOLOGISK BÆREDYGTIGHED

- **Undervisning af 10 økologikonsulenter i at udføre bæredygtighedsvurderinger.**
- **Minimum 50 bæredygtighedsvurderinger hos landmænd.**
- **Evaluering af metoden undervejs.**
- **7 workshops rundt i DK for at diskutere, hvordan bæredygtighedsvurderingerne fører os videre i en mere bæredygtig produktion, samt hvordan vi kommunikerer dette overfor forbrugerne.**
- **Fortsat videreuddannelse af bæredygtighedskonsulenter.**

ERFARING MED MÅLING AF BÆREDYGTIGHED PÅ ØKOLOGISKE FJERKRÆBEDRIFTER

- **Overordnet gode resultater af bæredygtighedsanalyserne**
- **Høj score på bedriftsledelse, husdyr, dyrevelfærd, jord, arbejdsvilkår og livskvalitet**
- **Lav score på energi, klima og næringsstoffer**
- **Lav score på specifikke indikatorer under hvert tema**

UVILDIGE
ANALYSER
MEDFØRER
TROVÆRDIGHED

Unilever

Unilever
Sustainable Agriculture Code
Implementation Guides

AHA – OPLEVELSER

- ”Flere af emnerne er jeg aldrig blevet spurgt om. Og jeg har heller ikke tænkt over det før”
- ”Det giver stof til eftertanke”
- ”Nu ved jeg, hvor jeg står mht. bæredygtighed”
- ”Det er troværdigt”
- ”Det meste er relevant. Noget er irrelevant”
- ”Analysen er kun første trin”
- ”Den er god at komme videre på (fokus)”
- “Det er ren pleje af vores image”

NYE PROJEKTER

- Bedriftsspecifikke strategier for bæredygtig produktion
- Bæredygtighedsanalyser i landmands- og agronomuddannelsen
- Forbedring og vedligeholdelse af de danske standarddata
- Udvikling af hvad vi måler på
- Flere bedrifter bliver analyseret
- Hvad er bæredygtighed?
- Sammenligning af forskellige værktøjer til analyse

NYE BÆREDYGTIGHEDSTJEK

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Regeringen har afsat
midler til
bæredygtighedstjek
2015-2018

Økologiplan Danmark

Sammen om mere økologi

HVAD FÅR LANDMANDEN UD AF DENNE INDSATS?

- Vi øger robustheden i danske, økologiske jordbrug.
- Vi giver måske landmændene et redskab til at tage lån og give kreditorerne en bedre mulighed for at vurdere bedriften.
- Måske et redskab til stakeholder management
- Måske bonus hos aftageren
- Bedre fremtidssikring af afsætningen
- Troværdighed

HVAD FÅR VI UD AF DET VIA L&F?

- Graden af bæredygtighed i økologisk jordbrug dokumenteres og bruges det i den politiske udvikling.
- Økologerne bliver igen en gang spydspids for udvikling.

SAMFUNDSGODER

- Plads til det hele: Biodiversitet, miljø, klima, trivsel for dyr og mennesker, stabil økonomi, fremtidssikret jord, bæredygtig ressourceforbrug.
- Vi forbedrer sporbarheden overfor forbrugerne, ikke bare mht. fødevarekvalitet i traditionel forstand, men også de andre kvaliteter i økologisk jordbrug.
- Vi medvirker til at vi i Danmark og i EU har en vis fælles forståelse for, hvad der er bæredygtigt.

RESSOURCEBEHOV TIL GENNEMFØRSEL AF EN BÆREDYGTIGHEDSANALYSE

– LANDMAND, KONSULENT OG VIRKSOMHED

- Landmand 7 timer + udviklingsplan
- Konsulent 15 timer + kørsel
- Virksomhed ...
  - At handle på tendenser
  - At undersøge muligheder for markedsføring
  - At planlægge
  - At udføre
- SEGES Økologi
  - Udvikling og vedligeholdelse af RISE
  - Udvikling af indsatsområdet ”bæredygtighed”
  - Sikre efteruddannelse af bæredygtighedskonsulenterne

Samspillet til aftagerne af gårdenes produkter er spændende. Er det i den sidste ende dem, som skal kræve at produkternes bæredygtighed bliver dokumenteret?

INSPIRATIONSDAG: MARKEDSFØRING AF BÆREDYGTIGHED

Marts 2015

Nestlé	15 års erfaring med global, bæredygtig fødevareforsyning
FiBL	Målrettet kommunikation af bæredygtighed til forbrugere, virksomheder og organisationer
Soil and More	42 veje til bæredygtighed
Dansk Supermarked	Erfaringerne fra markedsføring af bæredygtig fisk i Danmark
SEGES	Status og perspektiver for arbejdet med dokumentation af bæredygtighed

Consumer Insights into Sustainable purchasing

iStock_000000096790Medium.jpg

DUEHOLMS UDBYTTTE AF ANALYSERNE

DUEHOLMS ØNSKER TIL DEN FORTSATTE BÆREDYGTIGHEDSINDSATS

DRIVKRÆFTER FOR ØGET BÆREDYGTIGHED PÅ BEDRIFTERNE

HVAD ER BÆREDYGTIGHED FOR EN STØRRELSE?

- Brundtland (1987) *“meeting the needs of the present generation without compromising the ability of future generations to meet their own needs”*
- **Bæredygtigt:** ikke veldefineret, ...men alle kan godt lide det!

BÆREDYGTIGHED

- Er baseret på en grundtanke om naturlige grænser for vækst
- Inddrager et multi-dimensionelt verdenssyn
- Handler om afvejning af vidt forskellige aspekter
- Er ikke et videnskabeligt faktisk begreb, men et **normativt princip**, ligesom f.eks. lovgivning